

DE NOORD-BRABANDER,

Staats- en Letterkundig Dagblad.

DEGERE VERUQUID VETAY?

Verachijende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag

ADVERTENTIE. 25 cent de regel behalve 35 cent de regel.

De Utdrijving

VAN DEN VREEMDELING DUCASE.

Eenigen tijd geleden vermeldde het *Journal de Limbourg*, dat op ministerieel bevel een te Eysden woonachtig vreemdeling uit het land was verdreven. De *Arnhemsche Courant* en een ingezonden artikel van het *Handelsblad* protesteerden tegen deze utdrijving, als tegen eene schending van art. 4 der Grondwet.

Dat voorval verwekte veel sensatie, en was daartoe ook allezins in staat. Ons kwam zulks onder de *nieuwe* regering zoo vreemd voor, dat wij de waarheid van het verhaal in twijfel trokken, verwachtende, dat de *Nederlandsche Staatscourant*, deswegens de noodige inlichtingen zoude geven.

Het Staatsblad zweeg; len erkende, door zijne stilzwijgendheid, de waarheid van het gebeurde: te meer, daar de heer VAN HALL zich in de Tweede Kamer te teergevoelig heeft aangesteld, om te kunnen verwachten, dat hij zich eene schending der Grondwet zoude laten ten laste leggen, zonder die te loenstraffen, ingeval de aantijging leugenachtig was.

Eindelijk trad het *Journal de la Haye* ten tooneele, om te betogen, waarschijnlijk ten bewijze, dat het blad niet slechts niet ministerieel, maar zelfs onafhankelijk is, dat de gemelde utdrijving, geen zweem van ongrondwettigheid met zich voerde. Het semi-officieele blad, trachtte te bewijzen, dat de minister van Justitie, ook behoudens art. 4 der Grondwet, gerechtigd was, dusdanig bevel tot utdrijving van *Ducase* te geven, en erkende dus daadwerkelijk de waarheid van het gebeurde.

Wij achten ons derhalve verplicht, ons bij de voorgenoemde dagbladen aan te sluiten, en met hen tegen gemelde utdrijving te protesteeren; ook wij beweren dat dezelve niet dan met schending van art. 4 der Grondwet heeft kunnen plaats hebben. Wij kennen *Ducase* niet; ook verdedigen wij niet hem; maar het is de grondwet, welke wij willen behouden zien. Zien wij derhalve het voorval.

Ducase in het departement van den Boven-Rijn geboren, kwam, na drie jaren in Belgie handel gedreven te hebben, zich te Eysden (in Nederlandsch Limburg) vestigen,

voorzien van behoorlijke papieren; certificaten van goed gedrag, en eene verklaring van verandering van woonplaats. Hij nam aldaar patent, dreef met toestemming der bevoegde autoriteiten zijne neering, en met goedkeuring zelfs der inwoners en geestelijken der omstreken, waarvan hij gunstige getuigenissen verkreeg.

Eensklaps ontvangt hij bevel het koninkrijk te verlaten zonder dat eenige reden daarvan aangevoerd, of hem eenig geschrift werd overgegeven. Het was op bevel van den minister van Justitie, dat hem die utdrijving werd aangezegd. Hij adresseerde zich derhalve aan voornoemden minister, en bood intusschen aan den procureur-generaal van het hof van Limburg borgtocht voor zijn goed gedrag aan.

De minister antwoordt niet; en op den 1 Julij wordt hem aangezegd, dat hij het rijk verlaten moet; en dewijl *Ducase* zijn vertrek op den 3de bepaald had, wordt hij intusschen op den 2de gearresteerd, en door de marechaussée naar de Belgische grenzen gevoerd.

Tijdens het ministerie van den Heer van Maanen heeft dergelijke verdrijving driemaal plaats gehad; en nooit heeft zulks nagelaten veel ongenoegen te veroorzaken. Onder zijn ministerie nogthans liet zich dergelijke handelwijs begripen. Hij stelde zich niet voor, gelijk de Heer van Hall, de grondwet eene waarheid te doen wezen. Intusschen, wanneer de grondwettige zin van den Heer van Hall zich regelt naar den geest, welchen hij tot dusverre aan den dag heeft gelegd, dan belooft ons de toekomst dezelfde resultaten, welke het ministerie van Maanen ons heeft opgeleverd.

Tot bewijs van ons gezegde, willen wij alléén het onderhavige geval in aanmerking nemen.

Art. 4 der grondwet zegt met duidelijke letters: « Allen die zich op het grondgebied van het rijk bevinden, hetzij ingezetenen of vreemdelingen, hebben GELIJKE AANSPRAAK OP BESCHERMING van goederen en personen. » Is dat nu gelijke aanspraak hebben op bescherming, wanneer een vreemdeling van den willekeur des ministers zal afhangen, om zonder schriftelijke aanzegging, zonder vorm van proces, gearresteerd en tusschen de marechaussée's naar de grenzen gevoerd te worden.

Heeft men het regt, ons Nederlanders zoo te behandelen? Neen; derhalve ook nie

den Vreemdeling; waar is anders de gelijkheid? Men heeft door art. 4 ongetwijfeld de gulste gastvrijheid willen uitdrukken. Waar blijft die gastvrijheid, wanneer de vreemdeling van de luimen eens ministers moet afhangen?

Men zegge niet, gelijk het *Journal de la Haye*, op eenen hoogen toon doet, dat het absurde is, een vreemdeling het regt te geven, daardoor dat hij zich op ons grondgebied bevindt, aan de toezigt van den staat ontheven te zijn, en zijne toelating niet afhankelijk te doen zijn, van de voorwaarden die het algemeen welzijn vorderen. Want wij zullen antwoorden, dat de regering haar regt van toezigt behoudt, en dat overigens deze redenering niets tegen de duidelijke letter der Grondwet vermag; dat zij hoogstens bewijst, dat er eene gaping in de Grondwet bestaat, welke tot dusverre niet is aangevuld.

Wij bekennen gaarne, dat art. 4 der grondwet ten nadeele van het algemeen welzijn werken kan. Maar kan dat iets aan het artikel der grondwet veranderen, kan dat eene uitlegging wettigen, die niet de duidelijke letter der grondwet strijdt? Volstrekt niet. Er volgt alleen uit, dat men goed zal doen, bij eene herziening dat artikel te wijzigen, even als zoovele anderen, welke niet minder nadeelig, ja zelfs tegenstrijdig zijn met elkander.

Men haalt het gezag van DE KEMPER, VAN SYTSMA en anderen aan; men spreekt van de beslissingen der Staten-Generaal, welke dat art. 4 in den geest van VAN MAANEN en VAN HALL hebben uitgelegd. Wij hebben daarop wederom niets te antwoorden, dan dat geen gezag, welkdanig ook, het regt heeft eene uitlegging te geven aan een artikel, welke met de duidelijke woorden van hetzelfde strijdt. Overigens is het te zeer bekend, hoe weinig waarde de meerderheid der Staten-Generaal, tijdens de Vereeniging met België, aan de Groutwet gehecht heeft, dat men uit dusdanige beslissing eenig bewijs zoude kunnen putten, dat art. 4 in den geest van het *Journal de la Haye* moet verstaan worden. Men spreekt in de Tweede Kamer dikwerf over den mantel van liefde, waarmede men sommige handelingen van het bestuur bedekt: het *Journal de la Haye* zou goed doen, sommige handelingen der Staten-Generaal onder den mantel der getelheid begraven te laten; want niemand

zakken onthopen, dat ook de tweede kamer niet groote behoefte heeft aan dien mantel der liefde, waarmede het zoogaarne het voorleden ministerie bekleedt.

Ten slotte hebben wij nog aantemerken, dat er bij deze schending der grondwet daarenboven nog eene overtreding van het wetboek van strafvordering heeft plaats gehad.

Niemand mag gearresteerd worden, dan in de gevallen bij de wet bepaald. Het onderhavige geval niet in de wet bepaald zijnde, is het duidelijk dat en de politie, en de procureur-generaal van Limburg, zoo hij daartoe order gaf, strafschuldig zijn, even gelijk de minister verantwoordelijk is voor de schending van art. 4 der grondwet, en deze onwettige gevangenneming, zoo ook hij daaraan heeft deel genomen.

ENGELAND.

Een dagblad kondigt de vermoedelijke verovering van Peking door het Engelsche leger aan. Het beschouwt die verovering zelfs als gemakkelijk. Heeft die gebeurtenis werkelijk plaats, dan kan men dezelve beschouwen als eene der gewichtigste en voordeligste voor de handelspolitiek van Engeland, hetwelk ongetwijfeld zich haasten zoude om zich in het bezit te stellen van belangrijke posities, welke het zorgvuldig zou trachten te bewaren.

FRANKRIJK.

Men schrijft uit Plombières den 15 Julij:

» Terwijl Parijs en een gedeelte van Frankrijk reeds in rouw gedompeld waren, was de stad Plombières gelukkig genoeg om H. K. H. de hertogin van Orleans, in haar midden te bezitten.

» Den 14, die verschrikkelijke dag, die voor ons de dag der bitterste smarten geweest is, had de prinses nieuwe weldaden uitgeoefend, zij had liefdadige aankopen gedaan, en eene menigte armen die voor haar gebragt waren, gelukkig gemaakt.

» Omstreeks drie ure reed de prinses uit om een langer toertje te maken, dan zij gewoon was op andere dagen te doen. Het weder was schoon, de lucht was zuiver, en al het volk had zich op weg begeven om de prinses te zien.

Ten 6½ ure, toen H. K. H. de Stad weder binnen kwam, scheen haar zacht uitzigt, hare vriendelijke blikken aan de personen, die zij ontmoette, te zeggen: Ik ben gelukkig door in ulieder midden te zijn.

» Helaas! gedurende dit toertje was een courier door den hertog van Nemours, van Nancy afgezonden, te Plombières aangekomen. In het eerst dachten, dat de Prins in aantocht was; maar weinige oogenblikken daarna, deed het ontsteld gelaat van het gevolg der prinses een groot ongeluk vermoeden. Zou het de Koning, de Kroonprins of eenig ander lid dezer familie zijn? Men verloor zich in ukelige gissingen.

» Mer oordeele over de verscheurende aandoening, welke op iedereen de bedaarde en vrolijk terugkeer der Prinses veroorzaakte.

» H. K. H. had volk ten dien, zij maakte zich gereed om in de zaal te treden, toen nadat men lang beraadslaagd had, over de wijze, om haar iets van dit groot ongeluk te doen blijken, men besloot haar van den prins bekend te maken dat hij ernstig ziek was.

» De prefect der Vosgen, werd beaat, om haar zulk mededeeling. Eene telegraphische dépêche zude hij tot de prinses, had hem met deze treurige tijding beaat.

» Men kan zich niet voorstellen wat toen plaats had! Van der eenen kant, de prinses, vol schrik, beurtelings de voorgewende dépêche onderzochende, en den prefect tot de minste beweging zijner gelaatsstreken nagaande; van den anderen kant, deze wanhopend, zijne tranen terughoudende, altijd aan iets verschrikkelijkers denkende, dan het verschrikkelijk ongeluk zelf, had evenwel moed en tegenwoordigheid van geest genoeg om de dringende en door de prinses vermenigvuldigde vragen te beantwoorden. Hij verbergde haar niet dat de ziekte van den prins zeer ernstig was, maar meer durfde hij niet te zeggen.

» Een uur daarna was de prinses reeds getoed om te vertrekken. Toen vertoonde zich hare zoo grootmoedige en schoone ziel aan ons met de onuitsprekelijkste moed en goedheid.

» Een noodlottig voorgevoelen had haar voor zeker reeds bevange, en startte overvloedige tranen, en evenwel toonde zij zich gelaten, als een zie, die hare kracht in God zoekt. Zij sprak tot iedereen; zij schreef nieuwe almoezen voor; zij bedankte; zij wilde dat de geloovigen van Plombières van den volgenden dag af voor den zieken Prins zouden bidden! Men weende, men wierp zich op hare kleederen om dezelve met tranen te bevochtigen.

Met vreugdekreten was tien dagen tevoren, de komst der hertogin van Orleans te Plombières begroot geworden, ondergeleide van den dapperen Prins, dien Frankrijk helaas! van den trap van dien constitutioneelen troon heeft zien verdwijnen, dien hij waardig was te bestijgen: met kloten van wanhoop, met snikken wept de prinses uitgeleidege daan; zij voerde de zegeningen van het geheele volk met zich mede!

— De heer Thiers zou aan den Koning gezegd hebben, dat hij in de kwestie over het regentschap zich met zijne vrienden bij het bestuur zou aansluiten, maar als ministerieel, maar als dynastiek moest worden beschouwd!

NEDERLANDEN.

» HERTOGENBOSCH, 25 Julij.

Blijkens het programma zal de plegtige promotie en prijs-uitdeeling aan de latijnsche scholen dezer stad plaats hebben in eene der zalen van het stadhuis aanstaande Donderdag 'smorgens om 10 ure.

» GRAVENHAGE, 22 Julij.

— Maandag jl., is er, in de kapel van het Fransche gezantschap, eene plegtige lijkmis gehouden voor de rust der ziel van L. K. H. den hertog van Orleans.

— L. M. zal eerstdaags Alkmaar met een bezoek vereeren. Daarvan is reeds officieel kennis gegeven aan het bestuur der stad.

INGEZUNDEN STUKKEN.

Blijfschrift

Afbeeldsel van den edelen Volksperstegenwoordiger LUZAC:

Strooit bloemen, Neerlands volk! op dit geliefde beeld! Op Luzac's edel hoofd, die geen Minister streelt, Door lagere leijerij of ambtsbejag gedrongen!

Maar die gebrouw naar ted en pligt steeds heeft ge-

Dat kruipende eigebaat, niet in zijn boezem woont; Ook dan niet als hij werd door slangenlist besprongen.

Wie ooit het volk verliet in de ure van 't gevaar, Luzac bleef op zijn post, streefde als een Adelaar,

En sloeg de slaapmutsen, die o'donnemden op-

En kakelden in 't rond van Liefde, Geloof en Hoop.

En al die wartaal meer, als hun de lust bekreep, Om 't ongelukkig volk in slaap te willen slaan.

ARRONDISSEMENTS REGTBANK

VAN

BOSOH.

Novale-Tienden.

ZIPPING VAN 22 JUNIJ 1842.

Vervolg van het vorig nummer.

Ten aanzien der dandsaken. Overwegende dat het eischend Bestuur heeft gevorderd, dat door deze Regtbank zoude worden gedeoneerd voor recht, dat aan het eischend Bestuur het recht op de helft der novale tienden van de Gemeente Cuyk, en bepaaldelyk op de helft der tienden van de tiendbare vruchten over het jaar 1841, gewassen en ingeoogst van twee aan den gedaagde in eigendom toebehoorende en door hem of er dat jaar in eigen gebruik gehouden en met 't regey tarwe, boekweit, haver en spurrig beaatte

perocelen land, gelegen binnen gezegde Gemeente, sectie C. N°. 612 en 617, groot te zamen elf bunders 20 roeden en 20 ellen, mitsdien den gedaagde te veroordeelen om aan het meergemeld Bestuur in handen van dezelfde Rentmeester te Grave, optelgen te bepalen, eene somme van twee honderd vijfzig guldens tot vergoeding der vruchten van de helft der vruchten van gezegde vruchten door den gedaagden tegen recht weggevoerd en naar zich genomen, of zoo veel minder of meer, als door den regter zal worden gearbitreerd des noods bij staat te Justificeren volgens de Wet cum expensis.

Dat deze eisch in facto gegrond wordt daarop, dat de gedaagde eigenaar zijnde der twee voormelde perceelen teelland, in den zomer van 1841, gedeeltelyk met inoogstbare aan hoopen gestelde rogge, en verdere bovengenoemde vruchten beret geweest zijnde, en van welke gronden, die eerst sedert eenige jaren tot bebouwing gebragt waren, zoowel de gedaagde als zijne auteurs, ruim tien jaren, de tienden der daarop gewassen vruchten aan het eischend Bestuur, hadden betaald, de tienden der bedoelde perceelen, voor zijne eigene rekening bebouwd, geworden zijnde, bij het inzameleyn der tienden over den oogst van gezegd jaar aan den persoon, van wége het eischend Bestuur, met het bijrijden derzelve belast, nitrukkellyk had geweigerd, door welke weigering, bij het eischend Bestuur, gemalificeerd eigendommel, en onrechtmatig, de gedaagde op het eigendomrecht van dat Bestuur, inbreuk gemaakt en aan hetzelfde schade berokkend zoude hebben.

Dat gezegde eisch in jure is geadmteerd daarop, dat in het jaar 1294 het St. Catharina Gasthuis te Grave, thans behoorende tot het algemeen armbestuur, aldaar, door Johan Heer van Cuyk was bevestigd, geworden, met de helft van de destijds reeds gevallen en in de toekomst nog te vallen Novaal-tienden in zijne Dorpen en Parochien van Cuyk, Beugen, Meerle en Sambeck, toe als zulks zoude blijken uit opene brieven, geresulteerd in een *Admissus* van Scholliis, Burgemeesteren, Schepenen en Raad der stad Grave, van den 16 November 1504, welke bevestiging, of tuitgite was goedgekeurd en bevestigd, zoo bij de respectieve Rectoren der Parochien als bij den Officialis van het Bisdum van Luik; blijkens twee opene brieven van het jaar 1294, krachten, welke een en ander het eischend Bestuur zich dan ook, in 't bezit en genot van het, alzo verkregen, drogwaterds had gemaakt.

Overwegende dat de gedaagde, den eigendom, de bebouwing sedert 1840, voor eigen rekening, en de weigering der tienden van de bedoelde perceelen erkennende, en alzo in facto met het eischend Bestuur overeenstemmende, de vordering van hetzelfde Bestuur als onwettig aanmerkt, stellende dat welke tiend door dat Bestuur op die perceelen, tusschen die verpacht waren, vroeger ook moege geheven zijn, de voldoening daarvan alleen het gewrocht van dwaling der pachters zoude zijn geweest, waaruit voor het vervolg geen het minste reg geboren wordt, en zijne tiend weigering in dezen, hoofdzakelyk hierop grondt.

Dat de bevestiging door Johan Heer van Cuyk hier voorgeheld, en welke de gedaagde als bewezen doonaak, erkent, die vordering van Novale valia op zyne, sedert eenige jaren slechts tot cultuur gebragte en boven omschreven gronden niet wettigt, nademaal daarop van toepassing zouden zijn de bepalingen van art. 24 en 25 der Staatsregeling van 1795, de vernietiging van alle eigendommel gezegde heerlyke regten, mitsprekende, zoo ook die van alle tienden, die uit het leenrecht voortleentragt afkomstig zijn en haanden oorsprong niet hebben uit een wederzijdsch vrijwillig en wettigt verdrag, hoedanig verdrag door het eischend Bestuur als exciperende van den algemeenen regel zoude moeten worden aangetoond, doch niet bewezen wordt, door den in facto, erkenden giffbrief, welks inhoud niet als grondslag van des bevestigers Novaal-tiendrecht aangeeft eenige overeenkomsten, maar slechts eene aloude gewoonte van hem en zijne voorzaten.

(2) Dat Johan Heer van Cuyk, zoude moeten

gehouden worden als leenheer, gevolgelijk als uitoefenaar van het Novaal tiendregt zyner heerlijkheid, zonder eigenaar der tienden te zijn, terwijl het tiendregt door de voormelde staatsregeling zoude zijn afgeschafte en de tiendeigendom alleen en bij uitzondering in stand gebleven.

3°) Dat, -- hoedanig ook het begrip moge zijn omtrent de bedoelde bepalingen der staatsregeling van 1798, -- in alle geval de Novaal tiend niet verschuldigd zoude kunnen zijn van de bewuste perceelen gronds, welke slechts sedert eenige jaren en dus tot cultuur gebragt zijn na het bekend Keizerlijk decreet van 22 Januarij 1813 op het stuk der tienden, nademaal bij hetzelfde alle gronden, dertig jaren bevorens niet werkelijk tiendplichtig van het vroeger tiendregt, of de grondbelasting onder de benaming van Novale tiend bekend, zouden zijn vrij verklaard en ontheven, zoo dat de oorspronkelijke Novale tiendgever, wanneer deze thans als Eischer optrad, geen regt meer zoude hebben om zoodanige tiend, op de dagtekening van gemeld decreet nog niet bestaande, te vorderen, en dus ook niet het eischend Bestuur, naar de regtsregelen » *Nemo plus juris in alium transferre potest quam ipse habet, en Solutio jure dantis, resolvitur jus accipientis.* »

Overwegende dat de gedaagde mitsdien, heeft deen concluderen tot niet ontvankelijk verklaring van den Eischer in zijnen Eisch, immers, in alle geval, niet gegrond, met veroordeeling van denzelfden in de kosten van het proces.

Ten aanzien van het regt.

Overwegende dat te beslissen staat: of door het eischend Bestuur het gesustineerd regt van Novaal Tiend op de bewuste gronden is bewezen, zóó dat de toewijzing hunner regtsvordering daaruit moet volgen?

Overwegende dat bij de beoordeeling van gedingen omtrent tienden, -- ook in dezen lande herkomstig van het Germaansch en Romeensch Regt, -- steeds op het oog gehouden moet worden dat dezelve gesproken uit voorbehoud van een deel der vruchten, van de landen die door de Frankische Koningen, als eigenaren derzelve, aan vorsten, grooten en Heeren uitgegeven werden en alzoo ontstaan lang vóór de invoering van het Canoniek en Leenregt, -- den wezenlijken eigendom ten grondslag hebben en als résidu van dien oorspronkelijk te houden zijn; zoo ook dat later aan de begiftigden, met de gronden, tevens en de daarvan voorkomende tienden veelmaals zijn overgedragen geworden, zoodanig dat eigenaren der villae en later Heeren van Heerlijkheden die vrucht van résidu van eigendom aan zich verkregen, en dit, alzoo bij hen berustende regt van tienden, -- dat zich niet bepaalde tot hetgeen de reeds beteelde gronden aan tiendbare vruchten afwierpen, maar zich uitstreekte tot die vruchten, welke nieuw ontgonnen landen voortbragten, -- als grondeigenaren uitoefenden en genoten; voorts, dat vooral in Brahand en ongetwyfeld dan ook in het land van Cuyk, de tienden, bepaaldelijk die van pas ontgonnen gronden, of zoogenaamde Novalia ten gevolg voornamelijk van Canonieke verordeningen, geheel of gedeeltelijk zijn gekomen ten bate en voordeele der parochien, eindelijk, dat, -- hoezeer sedert de invoering van het leenstelsel dit regt zich met dat der tienden heeft gemisceerd, -- de presuntie van Leen het Tiendregt, als herkomstig van eigendom, echter niet domineert.

Overwegende dat de titel, waarop het eischend Bestuur zich in dezen bepaaldelijk grondt, en welke de gedaagde erkent, de begiftiging qua daadzaak te behelzen, -- wel ver van eenige presuntie opleveren dat Johan, Heer van Cuyk, in het genot en bezit der questieuse Novale tienden, krachtens eenig fondum zoude geweest zijn, in deszelfs termen en enuntiatien, -- *quae in antiquis probant etiam contra tertium*, de kenmerken draagt van beschikking over eigendom en eigendoms regten in de volle juridieke beteekenis van dien, en dat, -- daarbij voegende dat dezelve Heer Johan, veertien jaren, na de bedoelde begiftiging te weten in 1308, de gemeente gronden zijner heerlijkheid aan de Kerspelen of Parochie-dorpen en villae of Hoeven van Cuyk, en zoo wijders heeft gegeven, mitsdien het er voor gehouden moet worden, dat meergemelde begiftiger was Grond-Heer of grondeigenaar, immers zoo lang het tegendeel van dien niet bewezen wordt, -- geen door den gedaagde, niet is geschied, noch aangeboden, terwijl door denzelfden ook niets is aangetoond noch aangevoerd, -- welk tot eene contrarie presuntie zoude moeten leiden.

Overwegende dat de authenticiteit van den bovengenoemden titel van 1294, van welks bestaan door het insgelijks voormelde *Vidimus* der Regering van Grave van het jaar 1581 voldoende blijkt, boven bedenking en ook door den gedaagden niet aangeerd is, gelijk het tevens buiten bedenking is

dat de begiftiger in zijne opgemelde hoedanigheid, volkomen geregtigd was, tot de overdragt der meer bedoelde *Novalia*, -- *Sancti emersæ et emergendæ*, gelijk die in den giftbrief worden uitgedrukt, aan net, door hem gestichtte gasthuis van St. Catharina, te Grave, in welks regten het eischend bestuur, bepaaldelijk ten aanzien derzelve tienden is getreden.

Overwegende dat, hoe ruim men zij in de opvatting en toepassing der abolitieve bepalingen van art. 24 en 25 der algemeene beginselen der staatsregeling van 1798 en hoedanig de begrippen zijn mogen, welke gelden moeten ten aanzien der uitvoering, wijziging of vernietiging dier bepalingen door latere staatsregelingen, bijzonder met betrekking tot het tiendregt, het vast staat dat bij gezegde artikelen niet onvoorwaardelijk alle tienden, en daaronder de novale zijn afgeschafte en vernietigd geworden.

Overwegende dat uit het boven opgenoemde voortvloeit, dat de onderwerpelyke *novaal tiend* zijn oorsprong niet heeft uit eenig eigenlijk gezegd Heerlijk regt van Johan, Heer van Cuyk, hoedanig regt bij gemeld art. 24 zoude zijn geprescribeerd gelijk ook niet blijkt noch uit eenige aannemelijke of wetmatige praesuntie afteleiden is, dat dezelve tiend bij gezegden Heer Johan uit kracht van het leenstelsel, of leenregt zoude bezeten of daarvan afkomstig zijn; maar dat, integendeel, dezelve tiend als résidu van eigendom, even wettig bestaande, als dergelyk voorbehoud van vruchten uit privaat burgerlijk regt tot stand zoude kunnen gebragt worden, moet gehouden worden als vrucht van wezenlijken eigendom, welke bij art. 25 der genoemde algemeene beginselen, niet vernietigd maar blijkbaar gehandhaafd is geworden; en dat dit een en ander alzoo zijnde, het doelloos is, om in eenig onderzoek te treden, omtrent de gegrondheid der onderscheiding door den gedaagden beweerd, ten aanzien van Tiendregt en van Tiendeigendom, gelijk ook omtrent de toepassing dier Theorie op het onderwerpelyke geschilpunt.

Overwegende, dat bij geene nadere staatsregelingen, wetten, of wettelijke verordeningen, het novaal tiendregt, hetwelk blijkens het even gezegde zelfs in 1798 niet volstrekt en niet zonder uitzondering was afgeschafte, -- door eenige uitdrukkelijke bepaling is vernietigd geworden, hoedanige uitdrukkelijke afschaffing echter zoude moeten bestaan, om die afschaffing te kunnen aannemen, vooral daarom, dat ten tijde van het Koninkrijk Holland, gelijk na de restauratie in 1800 dertien en tot op dezen dag, verschillende wetten of verordeningen der bevoegde magt het voortdurend bestaan der bewuste tienden veelteer veronderstellen, of doen veronderstellen, dan dat men tot vernietiging derzelve, zoude kunnen of moeten besluiten; ook niet na, of ten gevolge van het, door den gedaagden, ingeroepen decreet van 22 Januarij 1813; -- dat toen, bij de inlijving van het Koninkrijk Holland, in het Fransche regtstoestand der tienden hier te lande heeft overgenomen, voorbehoudens naar art. 219, nadere regeling omtrent de afkoopbaarheid, waaronder het eerstgenoemde van 22 Januarij 1813 beschikkingen behelst, en welk decreet, -- daargelaten deszelfs bestaanbaarheid voor zoo ver het geacht kan worden in te grijpen, op beginselen en voorschriften van Burgerlijk regt, niet nominatim handelt over de novale; zoodat uit deszelfs verordeningen omtrent de bestaande, en sedert dertig jaren geheven tienden, niet kan besloten worden tot de afschaffing der zoodanige, welke in het vervolg van nieuw tot cultuur gebragte gronden, naar het erkend tiendwezen, in deze landen, zoude mogen opkomen en verschuldigd worden.

Overwegende dat, -- naar de verdediging door den gedaagden gevoerd, hij de regtsvordering van het eischend Bestuur niet verder betwist, dan op de in dezen yermelde en ongegrond bevonden middelen, -- daargelaten eene en andere, minder of niet ter zaak doende bewering, of redenering.

Overwegende dat ook de gedaagde de inlijving der bewuste tienden van de bedoelde gronden, nadat die tiendbare vruchten hebben afgeworpen, tot den tijd, waarop hij dezelve voor eigen rekening, heeft bebouwd, heeft toegestemd, en over het geheel het vroeger genot en bezit derzelve tienden door het eischend Bestuur en deszelfs auteurs krachtens de donatie van 1294, niet heeft tegengesproken.

Overwegende dat in geen onderzoek omtrent het daarstellen van een wettig verdrag door dezelve donatie tusschen Heer Johan van Cuyk en het St. Catharina Gasthuis te Grave, behoeft te worden getreden, deels uit aanmerking van het reeds aangevoerde en deels dewijl zoodanig onderzoek niet zoude leiden tot de beslissing omtrent het wettelijk constitutieve der tiend zelve.

Overwegende dat de schenking van de gronden der Heerlijkheid van Cuyk ten jare 1308 aan de Kerspelen gedaan, geene verandering in het verkregen regt, van het begiftigde gesticht heeft te

weeg gebragt, nademaal bij die schenking, schoon dan ook de bedoelde Novaal tienden, daarbij niet uitdrukkelijk mogen zijn gereserveerd, dezelve echter ook niet uitdrukkelijk zijn overgedragen geworden, en alzoo aan den toenmaligen heffer zijn verbleven.

Overwegende zoo veel noodig, dat voor zoo ver de begiftiging in zich sluit zoodanige novaal tienden, als naar canonieke verordeningen in deze landen aan den parochus waren toegekend, de schenking daarvan aan het gebeneficeerde gesticht canoniek is gehomologeerd en gesanctioneerd geworden.

Overwegende, eindelijk, dat het proces geenen voldoende maatstaf oplevert, waarnaar de som, welke aan het eischend bestuur moet worden toegewezen zoude kunnen worden bepaald.

Regt doende in naam en van wege Z. M. den KONING!

Verklaart voor regt, dat aan het eischend Bestuur competeert het regt op de helft der novaal tienden, binnen de gemeente Cuyk, en bepaaldelijk op de helft der tienden van de tiendbare vruchten, over het jaar 1800 een en veertig, gewassen en ingeogst, van de twee, aan den gedaagden in eigendom toebehoorende en door hem over dat jaar in eigen gebruik gehouden, en met rogge, tarwe, boekweit, haver en spurrie bezaaide perceelen lands, gelegen binnen die Gemeente, sectie C, Nis. 612 en 617, groot te zamen 11 bunders, 20 roeden, 76 ellen; Condemneert mitsdien den gedaagde, om aan het eischend Bestuur in handen van deszelfs Rentmeester te Grave, tot vergoeding der waarde van de helft der tienden van gemelde vruchten, door hem gedaagde tegen regt weggevoerd en naar zich genomen op te leggen, en te betalen zoodanige som als nader bij staat zal worden gejustificeerd; -- Veroordeelt, wijders, den gedaagde in de kosten, verëvend ter somme van twee honderd vijfzig gulden, vijf en twintig cents, -- daaronder niet begrepen de kosten van dit vonnis, noch die der expeditie, insinuatie en executie van hetzelfde.

Aldus gewezen enz.

Deze Verhandeling is afzonderlijk te bekomen bij den Uitgever dezes.

ADVERTENTIE.

Te Koop

UIT DE HAND DADELIIK:

Eene Hechte en Sterke **HUIZINGE** voorzien met drie ruime KELDERS, waarin sedert meer dan 100 jaren de Bakkers-affaire wordt uitgeoefend, -- overigens geschikt tot alle Nering, staande op de Vischmarkt, Wijk E, N°. 118 op eene der beste standen te *Berg-op-Zoom*. -- Adres mits franco bij den Notaris M. B A X aldaar. -- Met een toegangsbillet van ZijnEd. is het pand voor een ieder te zien.

De Notaris **T E U N I S D E J O N G Jr.**, residentende te *Heesch*, zal ten verzoeken en ten huize van de Kinderen **J O H A N N E S V A N D E N A K E R**, op Zoggel te *Heesch*, op Dingsdag den 2. Augustus 1842, des namiddags ten 2 ure, provisioneel en veertien dagen daarna, zijnde den 16. derzelfde maand, op uur en ter plaatse voorschreven, definitief publiek verkoopen.

Eene **BOUWHOEVE**, bestaande in: een HUIS, SCHUUR, BAKHUIS, SCHOP en bijbehoorende BOUW-GRONES en HOOLLANDEN, te zamen groot 12 bunders, 73 roeden, 53 ellen, staande en gelegen op Zoggel onder *Heesch, Rosmalen en Lithogen*.

De verkooping geschiedt in perceelen en in Massa, breeder bij gedrukte en geaffigeerde Billetten omschreven.

Nadere informatie te bekomen ten kantore van bovengenoemden Notaris.

J. W. G E E R L I G S, Notaris te *Maasbommel*, zal namens zijne principalen, op Woensdag den 27 Julij 1842, des namiddags ten drie ure ten huize van **A. VAN W E L I E** te *Dreumel*, finaal verkoopen: **13** Perceelen **BOUW** en **WEEELAND**, onder *Dreumel*, zamen groot ruim 22 Bunders, bij billetten breeder omschreven en bij inze: en hooging gebragt op..... f 8715.

